

ปทุมมา (*Curcuma hybrid*)
พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 49

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 49 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง ปทุมรัตน์ลูกผสมเชียงใหม่ราย CR-PP-01-4 (*Curcuma hybrid*) พันธุ์แม่ กับบัวลายลาว (*C. rhabdota*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538 - 2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงาม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 49

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma hybrid</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะ บวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือ หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีม่วงอ่อน เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับ พื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 - 2.0 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 42 - 51 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30 - 50 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มี 2 - 3 ใบ กว้าง 6.5 - 11.0 เซนติเมตร ยาว 24.0 - 31.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่นปานกลาง เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียว โคนกาบใบสีน้ำตาลแดง
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 40 - 60 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 8.0 - 9.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 6 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปกลม ปลายมน สีชมพูบานเย็น ขอบสีน้ำตาลแดง ปลายสีเขียว มีจำนวน 8 - 9 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน สีชมพูเข้ม มีริ้วสีขาว ปลายมน สีน้ำตาลแดงมีขีดตรงกลาง มีจำนวน 10 - 13 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.7 - 0.8 เซนติเมตร ยาว 1.0 - 1.2 เซนติเมตร สีม่วงอ่อน กลีบปากสีม่วง สันปากสีเหลือง โคนสันปากแต้มสีแดง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.4 - 0.5 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ

ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อยเฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 9 วัน และไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เซียงรายซีเอฟ 49